СТАН ПРОДУКТИВНОСТІ ДЕРЕВОСТАНІВ ДП «ТЕЛЬМАНІВСЬКЕ ЛГ»

Лузанов Д.О., гр. 205-23м-03
Науковий керівник – завідувачка кафедри лісових культур, меліорацій та садово – паркового господарства, канд. с.-г. наук, доц. **Ю.М. Біла**
Державний біотехнологічний університет

Для лісового господарства України важливими завданнями є нарощування ресурсного та екологічного потенціалу лісів, раціональне використання лісових ресурсів, підвищення біорізноманіття, біологічної стійкості лісів.Зростаюче екологічне значення лісів обумовлює необхідність формування високопродуктивних насінних, стійких і довговічних насаджень, що є актуальним для сучасного ведення лісового господарства. Через це у лісовому господарстві особлива увага приділяється проблемам підвищення стійкості та продуктивності насаджень найбільш цінних деревних порід.

Підвищення продуктивності лісів – вирішальна умова розширеного відтворення лісових ресурсів, головне джерело збільшення деревини для народного господарства. Проблема підвищення продуктивності лісів тісно пов'язана з веденням лісового господарства на засадах лісової типології. Лісотипологічними дослідженнями встановлено залежність продуктивності насаджень від відповідності вирощуваних порід найбільш ефективним для них типам лісорослинних умов (ТЛУ) та типам лісу з урахуванням лісотипологічного районування України. Показник використання лісорослинного потенціалу лісовими насадженнями є низьким і коливається, в середньому, в межах 40–60%. Вивчення та аналіз використання лісорослинного потенціалу деревостанами основних лісоутворюючих порід як України в цілому, так і кожного лісогосподарського підприємства окремо є важливим та актуальним завданням лісової науки.

Степова зона займає близько 40 % території України (240 тис. км^2) та є найбільшим зональним природним комплексом країни. Він простягається від південної межі Лісостепу до берегів Чорного й Азовського морів, а також займає більшу частину Кримського півострова. Степ розділений дві лісорослинні зони (лісогосподарські області): *Північний (Байрачний) Степ* та *Південний сухий Степ*. З історичних джерел відомо, що ще 300років тому значна частина заплав, долин та балок в українських степах були вкриті лісами. Більшість південних степів, що розташовані на узвишші, споконвічно залишалися безлісними. Саме ця територія є найбільш розораною частиною країни. Рівень розораності деяких районів сягає 85–90% від їхньої загальної площі.

Донеччина – це не тільки виробничі підприємства, шахти та металургійні заводи. Крім іншого, це – ще й унікальні, переважно – штучні ліси, які, незважаючи на порівняно невелику площу (лісистість області станом на 2011 рік лише 6,9 %), мають надзвичайно важливе лісогосподарське, меліоративне, природоохоронне, полезахисне значення і використовуються з високою інтенсивністю.

Площа земель лісового фонду Донецької області, підпорядкованих Держлісагентству, станом на 01.01.2011 р. становить 119,9 тис. га, площа вкритих лісовою рослинністю земель – 92,3 тис. га. Така площа лісових насаджень недостатня. Ліси на території Донеччини розташовані нерівномірно: на півдні області лісистість трохи більше 2%, а на півночі, де степова зона переходить у лісостеп, вона досягає 24%, тому ліси регіону і завдання виконують специфічні, зокрема, захищають землі від пилових бур, ерозії. Для досягнення оптимального рівня лісистості (12 %) треба створити близько 140 тис. га нових лісів, тобто збільшити площу лісів області більше, ніж у два рази.На це спрямована державна цільова програма «Ліси України», на 2010–2015 р. та додатково створена обласна програма «Ліси Донбасу». Великою проблемою лісової галузі Донецької області є забезпечення розширеного відтворення лісів на її території, підвищення їх продуктивності.

У підпорядкуванні Донецького ОУЛМГ знаходиться 10 державних лісогосподарських підприємств. Обране нами для досліджень ДП «Тельманівське ЛГ» загальною площею 4,82 тис. га знаходиться у південній частині області і є одним з найменшихпідприємств Донецького ОУЛМГ. Площа лісових насаджень підприємства складає лише 2 % площі лісів управління, але ці насадження виконують важливі еколого-захисні функції у районі їх розташування та потребують проведення заходів з підвищення продуктивності.

Поняття продуктивності лісів включає в себе не тільки деревину, а й всі супутні, матеріальні і нематеріальні ресурси, які ми отримуємо при лісокористуванні. Продуктивність (або запас насадження) — це кубомаса (обєм) сирорostучого лісу на одиницю площі, є однією з таксаційних характеристик деревостану. Підвищення продуктивності та якості лісів України — найважливіша лісівнича загальнодержавна проблема. Це підкреслює різке підвищення екологічного, економічного і соціального значення лісів в умовах екологічної кризи на планеті.

Продуктивність деревостану відноситься до його здатності виробляти біомасу або відновлювальні ресурси протягом певного періоду часу. Продуктивність дерев може бути оцінена за кількістю дерев, їх ростом, обсягом деревини, кількістю листя, плодів або насіння, а також іншими факторами.